

Skötselplan för naturreservatet Umpomyran

Denna skötselplan är en bilaga till länsstyrelsens beslut 2019-05-27 om bildande av naturreservatet Umpomyran.

Innehållsförteckning

1. Allmänt	1
2. Reservatets syfte	2
3. Prioriterade bevarandevärden	2
4. Uppgifter om naturreservatet	2
5. Mål och åtgärder	3
5.1 Skog	3
5.1.1 Skogliga värdekärnor	3
5.1.2 Skogliga utvecklingsmarker/arronderingsmarker	4
5.2 Våtmarker, sjöar och vattendrag	5
5.3 Information och anläggningar	6
5.3.1 Information	6
5.4 Gränser	7
5.5 Tillfartsvägar	7
6. Sammanfattning av skötselåtgärder	8

Bilagor

- A. Översiktskarta
- B. Skötselområden samt skoglig naturvärdesklassning och information

1. Allmänt

Denna skötselplan anger riktlinjerna och målen för skötseln av **naturreservatet Umpomyran**. Vid planering och utförande av skötselåtgärder ska syftet med naturreservatet och reservatsföreskrifterna vara styrande. Andra aktuella regelverk och riktlinjer ska också beaktas.

Bevarandemålen för de ingående naturtyperna styr vilken slags naturvårdande skötsel som planeras. I Bilaga B visas reservatets olika skötselområden.

Hela naturreservatet ägs av privata markägare. Den största delen ingår i fastigheten Vitån 57:1 som omfattar södra hälften och västra delen av reservatet. Resten ingår i fastigheten Vitån 1:8. Större skötselåtgärder ska alltid föregås av samråd med markägaren. I södra delen finns även en liten samfällighet, en f d grustäkt, som ägs av ovanstående fastigheter.

2. Reservatets syfte

Syftet med reservatet är att bevara områdets värdefulla naturmiljö med dess opåverkade karaktär och biologiska mångfald. Skogar, våtmarker, vattendrag och andra ingående ekosystem ska ges förutsättningar att utvecklas naturligt. Syftet är även att motverka fragmentering av området samt att de yngre skogsbestånd som idag har lägre naturvärden ska utvecklas i riktning mot naturskog. Inom ramen för ovanstående är reservatets syfte också att ge möjlighet till naturupplevelser och friluftsliv.

Syftet ska nås genom att:

- Inget skogsbruk bedrivs i området.
- Exploateringar och annan verksamhet som kan skada naturmiljön i området förhindras.
- Områdets skogliga värdekärnor lämnas för fri utveckling.
- Utvecklingsmarker återställs till naturskog. Det kan till exempel ske genom fri utveckling, naturvårdsbränning, kantning eller röjning av barrträd för att gynna lövuppslag.
- Främmande arter som förekommer i reservatet tas bort.
- Naturliga störningar som till exempel stormfällningar tillåts ha ett naturligt förlopp. Bränder kan dock släckas vid behov.
- Fällning av träd undviks vid alla typer av åtgärder, förutom vid avveckling av främmande trädslag.
- Alla åtgärder i reservatet planeras så att körskador och annan påverkan på markskiktet undviks.
- Besökare informeras om reservatets naturvärden.

3. Prioriterade bevarandevärden

Områdets prioriterade bevarandevärden är den gamla naturskogen med dess stora biologiska mångfald och opåverkade karaktär. Skogsavverkning eller annan exploatering skulle innebära att områdets naturvärden förstörs.

4. Uppgifter om naturreservatet

Naturreservatets namn:	Umpomyran
Kommun:	Luleå
Lägesbeskrivning:	10 km N om centrala Råneå
Area:	ca 123 ha
Berörda fastigheter:	Vitån 57:1 (del av) privat markägare Vitån 1:8 (del av) privat markägare
Samfälligheter:	Vitån S:14 (privata markägare)

Sameby: Gällivare skogssameby
Förvaltare: Länsstyrelsen

5. Mål och åtgärder

5.1 Skog

Reservatet består av gammal högbonitetsskog. Dominerar gör örtrik gran- och barrblandskog med stort inslag av grova aspar, björkar och sälgar. Skogen har överlag en rik förekomst av död ved. Efter genomhuggning av skogen under 40-talet verkar skogen ha fått stå i stort sett orörd och det har därför skapats högklassiga värdekärnor med skiktad skog och stor självgallring.

De största utvecklingsmarkerna ligger i den östra och västra spetsen och har lägre naturvärden i nuläget, men har god utvecklingspotential. Det är i första hand i dessa bestånd som aktiv naturvårdsskötsel kan komma att bli aktuellt.

Länsstyrelsens inställning är att naturvårdsbränning, liksom spontant uppkommen brand i skogsmark generellt sett är mycket värdefullt ur naturvårdssynpunkt. På flera håll i reservatet syns tecken på att skogen har brunnit en gång i tiden. Men med anledning av närheten till bebyggelse i kombination med hög andel värdefulla lövträd och bitvis stort inslag av död ved ska spontant uppkomna bränder släckas inom området. Vid släckningsarbete ska så skonsamma metoder som möjligt användas och naturliga begränsningslinjer så som vägar, vattendrag och rågångar nyttjas i första hand. Fysiska ingrepp som fällning av träd eller anläggande av mineralgator ska undvikas.

Målsättningen inom alla skyddade områden är att främmande arter (t ex contortatall) inte ska finnas. Idag finns inga uppgifter om att contortatall skulle ha etablerats inom reservatet. Om contortatall eller andra främmande arter upptäcks inom naturreservatet ska detta rapporteras och åtgärdas.

5.1.1 Skogliga värdekärnor

Värdekärnorna i Umpomyran (Bilaga B) utgör ca två tredjedelar av reservatets skogsmark och är koncentrerade till den centrala delen av området. Högproduktiva gran/barrblandbrännor med stort inslag av grov asp, björk och sälg dominerar. Vegetationstypen är till stor del av låg- eller högörtyyp. Genom sin höga bonitet är skogen, trots äldre plockhuggning, överlag välsluten och självgallrande. Värdekärnorna har ett stort inslag av granar och tallar runt 200 år och här finns en rik mängd död ved men som är mindre i den nordöstligare delen. Fortsatt fri utveckling med intern dynamik bedöms vara den bästa skötselåtgärden för att bevara naturvärdena i områdets värdekärnor.

Bevarandemål

- Arealen värdekärna får inte minska; målet är att arealen värdekärna ska öka i takt med att utvecklingsmarker uppnår statusen värdekärna.
- Naturvärden ska bevaras och växt- och djurlivet ska tillåtas utvecklas fritt. Förändringar i naturtillståndet ska endast ske genom naturlig succession och naturliga processer.
- Främmande arter som t ex contortatall ska inte förekomma.

Skötselåtgärder

- Inga aktiva skötselåtgärder, med undantag för avveckling av främmande arter som upptäcks inom reservatets värdekärnor.

5.1.2 Skogliga utvecklingsmarker/arronderingsmarker

Utvecklingsmarker av olika slag finns i öster och väster samt i ett bestånd längs norra gränsen.

Skötselområde A (Bilaga B) är en ca 50-årig tät björkdominerad ungskog som har vuxit upp på utdikad produktiv myrmark. Skogen kan lämnas för fri utveckling tills vidare, men det är inte uteslutet att någon form av aktiv skötsel kan behövas i framtiden. Målbilden är en lövdominerad blandskog. Behov av ringbarkning av gran eller rökning av barrträd kan bli aktuellt i framtiden för att nå målbilden. Det kan även bli aktuellt att, efter särskild utredning, lägga igen diken för att återskapa naturlig hydrologi, vilket skulle innebära att skogen skulle bli sumpigare. Målbilden kan i sådana fall komma att revideras så att sumpskogen får stå för fri utveckling.

Skötselområde B (Bilaga B) utgörs av genomhuggna barrskogar där de äldsta träden är runt 150 år. Vissa talldominerade delar är tvåskiktade efter äldre plockhuggning. Snöbrott ger här allmänt med klena torrtallar. Andra tallpartier är glesa och relativt likåldriga med underväxande gran. Här finns även delar med skött barrblandskog och ren granskog som har låg grad av skiktning och mycket sparsamt med död ved. Att skogen har ganska hög bonitet samt det faktum att det är ett bra tag sedan senaste uttaget gör området till en bra utvecklingsmark. Skogen kan därför lämnas för fri utveckling men skulle även gynnas av naturvårdsbränning för att öka skiktning och skapa död ved. Lämplighet för att genomföra naturvårdsbränning inom området måste först utredas.

Skötselområde C (Bilaga B) är en ca 75-årig delvis sumpig blandskog av tall, gran och björk uppkommen efter slutavverkning. Överståndare saknas, men skogen är mestadels mycket tät med påbörjad självgallring. Det finns bitvis rikligt med klena björklågor och även allmänt med torrgranar. Självgallringen och lövrikedomen gör området till en mycket bra utvecklingsmark som redan nu närmar sig värdekärna. Ingen skötsel föreslås.

Skötselområdet D (Bilaga B) utgörs av tre delområden som föreslås lämnas för fri utveckling. Närmast väster om Umpomyran finns en remsa med högproduktiv och örtrik barrblandskog med stort inslag av björk. De äldsta träden är 100-150 år. En vindlande, djupt nerskuren bäck rinner genom beståndet. Bäckens ger bitvis ett stort intryck, men

det är inte helt tydligt om den är grävd i eller ej. Skogen är genomhugget för ca 50 år sedan men är ändå tät med påbörjad självgallring, även om det ännu är sparsamt med lågor. Här ingår även en liten restskog med spridda ca 200-åriga granar. Den västligaste delen samt det lilla beståndet vid den södra gränsen domineras av produktiv och örtrik, ca 30-årig, björkskog med underväxande gran. Bedömningen är att stora delar av utvecklingsmarken kommer att övergå i värdekärna inom en snar framtid. Den del av skötselområde D som ligger vid den norra gränsen är magrare och domineras av ung björk som kommit upp efter avverkning med inslag av 75-100 åriga granar och 150-200-årig stavatallar. Beståndet har karaktären av restskog och har sämre utvecklingspotential på grund av lägre bonitet med inslag av fattigris. Fri utveckling bedöms vara bäst även här på grund av att lövträden kommit över betningshöjd och eftersom lövdominansen gör en bränning mindre lämplig.

Bevarandemål

- Naturvärdena ska öka och utvecklingsmarkerna ska utvecklas i riktning mot skiktad naturskog.
- Inom skötselområde A ska skogen ha en stor andel lövträd.
- Främmande arter som t ex contortatall ska inte förekomma.

Skötselåtgärder

- Utred förutsättningarna att avveckla barrträd för att gynna lövträd inom skötselområde A.
- Utred behov och förutsättningar för att lägga igen diken inom skötselområde A för att stärka områdets naturvärden.
- Utred lämplighet för att genomföra naturvårdsbränning i skötselområde B.
- Avveckling av främmande arter vid behov.

5.2 Våtmarker, sjöar och vattendrag

Våtmarkerna i den östra delen av reservatet har påverkats av kraftig markavvattning. Bland annat finns ett lövskogsområde i östra delen av reservatet som har vuxit upp på dikade våtmarker. Det är möjligt att även vissa bäcksträckor i områdets centrala och västra del har fördjupats med manuella metoder längre tillbaka i tiden, men det är oklart. Dikenas fulla omfattning, status samt påverkan på områdets hydrologi och naturvärden har inte undersökts. Länsstyrelsen har inte genomfört någon riktad och heltäckande inventering av alla diken och vilken status de har. Vi har heller inte gjort någon riktad naturvärdesinventering av reservatets våtmarker, sjöar eller vattendrag. Om senare inventeringar visar att naturvärdena inom området, eller i anslutande vattendrag, skulle kunna höjas, genom aktiv skötsel kopplat till områdets hydrologi, kan nedanstående mål och åtgärder komma att anpassas i enlighet med detta. Detta måste i så fall ske efter samråd med berörda markägare.

Bevarandemål

- Naturlig hydrologi ska bevaras och växt- och djurlivet skall tillåtas utvecklas fritt. Förändringar i naturtillståndet ska i första hand ske genom naturlig succession och naturliga processer.
- Främmande arter ska inte förekomma.

5.3 Information och anläggningar

Umpomyran är sannolikt ett okänt utflyktsmål för allmänheten. Området nyttjas så vitt länsstyrelsen känner till framförallt av markägare och närboende vid jakt, utflykter och bärplockning. Genom att området nu ges naturreservatsstatus kommer områdets höga natur- och friluftslivsvärden bli mer kända, vilket kan innebära ett förändrat besöksstryck. Området ligger nära byn Vitå, men det är några hundra meter att gå från närmaste bilväg till reservatets finare delar. Länsstyrelsen bedömer därför att besöksstrycket inte kommer att öka särskilt mycket i och med reservatsbildningen.

I området saknas markerade stigar, eldstäder och andra anordningar för rörligt friluftsliv. Länsstyrelsen bedömer att det inte behövs några i dagsläget, men behovet av anläggningar och stigar behöver dock kontinuerligt utvärderas. Utgångspunkten för detta är att reservatet ska nyttjas för rörligt friluftsliv utifrån sina naturgivna förutsättningar. Om behov uppkommer och det bedöms vara förenligt med reservatets syften kan nya anläggningar för att kanalisera eller främja friluftslivet iordningsställas.

I nordöstra delen av reservatet finns en privat skogskoja. Eftersom länsstyrelsen inte har genomfört någon fullständig inventering av anordningar och anläggningar kan det även finnas mindre sådana som länsstyrelsen inte känner till inom reservatet.

5.3.1 Information

Digital information om naturreservatet finns på länsstyrelsens hemsida. Den platsbundna informationen utgörs av en skylt med information om reservatet och vilka regler som gäller. Eftersom det inte finns någon väg eller uppmärkt stig som leder in i reservatet finns inte någon naturlig plats för reservatsskylt i anslutning till reservatsgränsen. Informationsskylten för reservatet placeras därför vid ett planerat naturreservat söder om Umpomyran och samordnas med närliggande reservat vid en gemensam skyltplats.

Skötselmål

- Allmänheten ska på ett enkelt sätt kunna ta del av information om naturreservatet.
- Information på länsstyrelsens hemsida ska underlätta för besökare att hitta till reservatet.
- Besökaren ska göras medveten om naturreservatets natur och vad man bör tänka på vid besöket.
- Platsbunden information bör finnas på plats inom ett år från det att beslutet vunnit laga kraft.
- Skyltning ska vara ändamålsenlig, tydlig och aktuell samt i gott skick.
- Vid naturvårdande skötselåtgärder ska allmänheten på ett lättillgängligt sätt kunna få information om bakgrund, orsak och mål med åtgärden.

Skötselåtgärder

- En informationsskylt ska tas fram och monteras upp ca 1,5 km söder om reservatet, förslagsvis i närheten av den plats som anges i Bilaga B. På denna plats kan reservatsskyltar för flera närliggande naturreservat samordnas.
- Skylten ska utformas enligt gällande standard.
- Information om reservatet läggs ut på länsstyrelsens hemsida snarast efter att beslutet vunnit laga kraft.
- Vid naturvårdande skötselåtgärder sätts skyltar med information om åtgärden upp i anslutning till aktuellt skötselområde.
- Löpande kontroller av att skyltar inom och i anslutning till reservatet är aktuella, läsbara samt att skyltställen är i gott skick.
- Vid behov ska sly röjas bort runt skyltarna.

5.4 Gränser

Naturreservatets gränser ska markeras enligt Naturvårdsverkets anvisningar snarast efter att naturreservatet har beslutats.

Skötselmål

- Reservatets gränser ska vara tydligt markerade enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

Skötselåtgärder

- Kontroll av gränsmarkeringarna och rågångar ska göras löpande.
- Vid behov åtgärdas otydliga markeringar och rågångar.

5.5 Tillfartsvägar

Det finns ingen bilväg som når hela vägen fram till reservatet. En lämplig tillfartsväg till reservatet är via Vitå by där man svänger västerut mot Brännan. Efter ca 1,6 km svänger man höger in på en skogsbilväg (andra avtagsvägen till höger) och kör ytterligare ca 1 km fram till en vändplan där det går att parkera. Enklast går man sedan längs en traktorstig som leder fram till reservatets nordvästra gräns.

Länsstyrelsen bör följa besöksutvecklingen i reservatet och utvärdera vilket behov som finns av vägförbindelse till naturreservatet, utöver länsstyrelsens egna behov vid tillsyn och skötselåtgärder.

Skötselmål

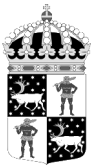
- Länsstyrelsen ska ha kännedom om vägens skick för att kunna anpassa information och eventuellt vidta åtgärder.
- Tillfartsvägarna till reservatet ska vara i sådant skick att de kan trafikerats med personbil.

Skötselåtgärder

- Vägens status kontrolleras vid övrig tillsyn av reservatet. Eventuella förändringar av vägens status rapporteras till webbansvarig.

6. Sammanfattning av skötselåtgärder

Avsnitt	Vad	När
	Översyn och eventuell revidering av Skötselplan	Senast 2029
5.1	Skog	
	Borttagande av främmande arter	Vid behov
	Utred förutsättningarna att lägga igen diken	Vid behov
	Utred lämplighet för att genomföra naturvårdsbränning	Vid behov
5.4	Information och anläggningar	
	En informationsskylt tas fram och monteras upp vid den plats som anges i Bilaga B	Samordnas med skyltning av omgivande reservat
	Information om reservatet läggs ut på länsstyrelsens hemsida	Snarast efter att beslutet vunnit laga kraft
	Kontroller av att skyltar inom och i anslutning till reservatet är aktuella, läsbara samt att skyltställen är i gott skick	Löpande
	Röjning av sly runt skyltar	Vid behov
5.5	Gränser	
	Kontroll av gränsmarkeringarna och rågångar	Löpande
	Åtgärda otydliga rågångar och markeringar	Vid behov
5.5	Tillfartsvägar	
	Vägens status	Löpande vid övrig tillsyn av reservatet

Naturreseptatet Umpomyran

Luleå kommun

Skala 1:40 000

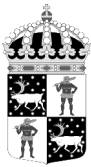
Länsstyrelsen
Norrbotten

© Länsstyrelsen Norrbotten och © Lantmäteriet

- Gräns för naturreseptatet
- Övriga naturreseptat

0 1 2 3 Kilometer

511-14707-15

NVR ID 4049999

Bilaga B

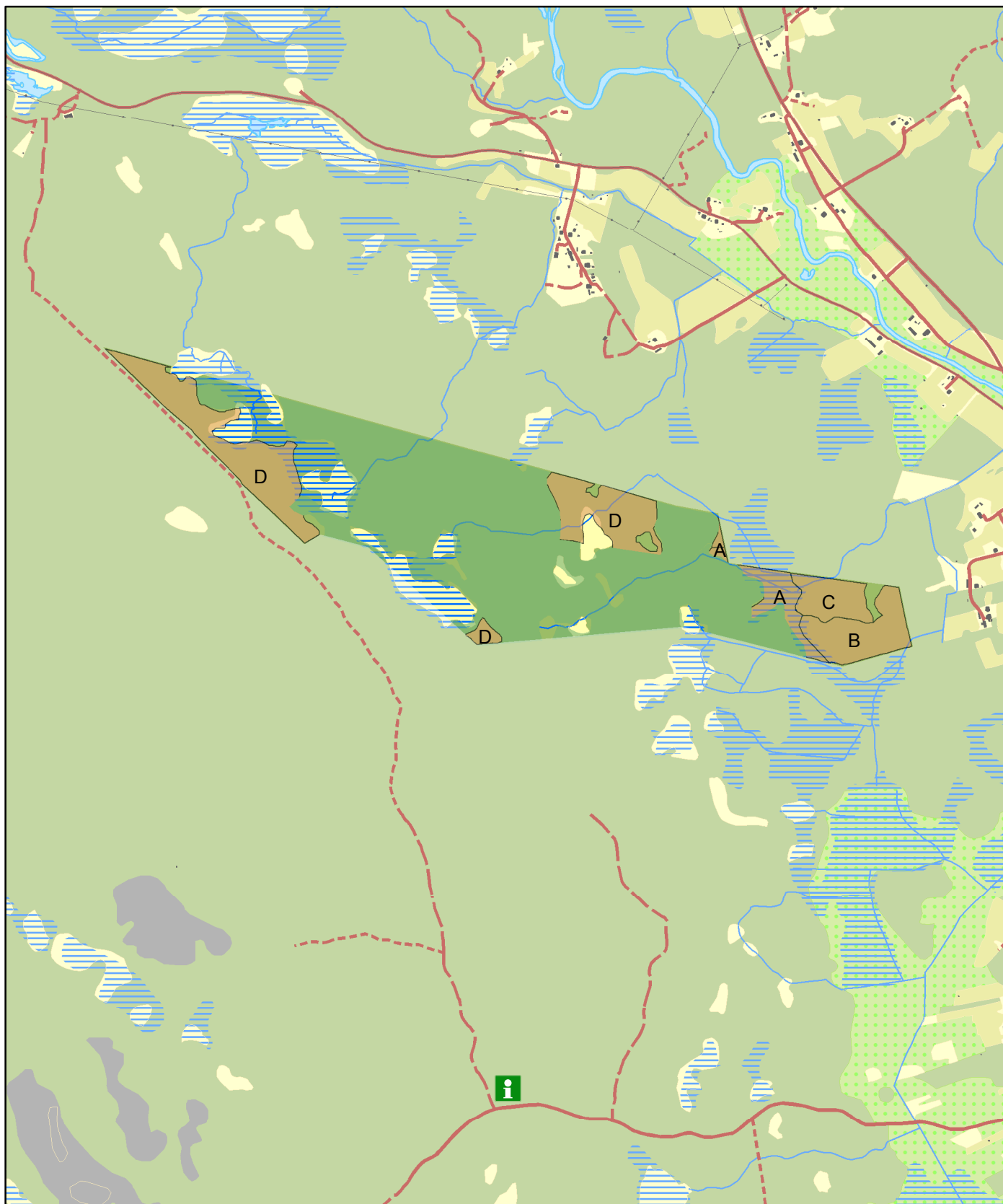
Naturreservatet Umpomyran

Skogliga funktionsklasser samt skötselområden och information

Länsstyrelsen
Norrbotten

Area ca 123 ha

Skala 1:20 000

© Länsstyrelsen Norrbotten och © Lantmäteriet

- Utvecklingsmark
- Värdekärna
- Förslag till informationsplats

0 0,5 1 Kilometer

